

10. marts 2015

Forslag til Finanslov 2015

(Medlem af Naalakkersuisut for Finanser og Råstoffer)

Fra Siumut hilser vi Naalakkersuisuts forslag til finanslov for 2015-mut velkommen, idet det er Siumuts udtrykkelige ønske og mål, at befolkningen har mod på en udviklingsorienteret fremtid og er klar til at tilpasse sig de nødvendige ændringer i forbindelse hermed, og det er vores håb at der kan skabes et så bredt samarbejde som muligt og derfor er det ønskeligt at kunne samarbejde med de andre partier omkring en færdiggørelse af finansloven for 2015 og vi glæder os hertil.

Indledningsvis vil vi fra Siumut sige at vores indlæg ikke kun tager udgangspunkt i finansloven. Når vi ser fremadrettet i et længere perspektiv så mener vi at afskaffelsen af ensprissystemet kan tages op igen til drøftelse ud fra den betragtning at vi er et folk og at vi er fælles om vore byrder.

De samfundsejede selskaber som egner sig til en privatisering bør fremskyndes, og der bør opstartes en undersøgelse eller analyse af hvilke selvstyrejede selskaber egner sig til en eventuel privatisering men således at det kan betales sig for samfundet, og få belyst hvilke selskaber der er offentligt styrede, for derved at få konsekvenserne belyst i tilstrækkelig grad.

Det er bidende nødvendigt at udvikle nye indtjeningsmuligheder, og dette hænger fuldstændig sammen med nødvendigheden af at skabe indtjeningsmuligheder indenfor turismen, derfor er det nødvendigt at udvikle interne og eksterne lufttrafik, således borgere og andre folk kan foretage deres rejser hurtigt og fleksibelt. Derfor skal Siumut opfordre Naalakkersuisut, at udarbejde anlægsloven til fremlæggelse til efterårets Inatsisartutsamling, for de nødvendige etableringer af nye lufthavne og forlængelser af lufthavnene i Ilulissat og Nuuk.

Samtidig vil Siumut opfordre landsstyret til en revurdering af de fire storkommuner, idet den anstrengte økonomiske situation som kommunerne er udsat for, snarest må vendes til en mere positiv udvikling, idet vi i Siumut mener, at den måde som kommunerne er opdelt på i dag skal revurderes med henblik på en ændring heraf.

I forbindelse med finanslovens tilblivelse er den administrative dominans alt for udtalt og bør mindskes hvilket vi vil opfordre til, idet man i sin tid skar ned på antallet af kommuner for at komme blandt andet dobbeltadministrationen til livs og dermed mindske de offentlige udgifter, vil man endvidere fra Siumuts side vide hvilke planer der foreligger fra selvstyret omkring en uddelegering af ansvarsområder til kommunerne for at undgå den omtalte dobbeltadministration og dermed benytte disse penge til investeringer i det erhvervslivet og i stedet give det private erhvervsliv en tiltrængt saltvandsinsprøjtning.

Erhvervsbaseret fiskeri:

Det spredte bosætningsmønster i vort land hænger sammen med at vi lever af havet som ressource, og her kommer vi ikke udenom at fiskeri- og fangsterhvervet er landets bærende erhverv.

Med hensyn til rejekvoterne er det på sin plads at kritisere de faldende kvoter og vi mener i Siumut at man roligt kan sætte rejekvoterne op uden at skade bestanden og landsstyret anmodes om at bane vejen herfor.

En af vor lands vigtigste indtægtskilder er hellefiskefiskeriet, vel vidende at der endnu findes mulige hellefiskeområder der endnu ikke er udført forsøgsfiskeri og selvom der allerede er opstartet alternative hellefisk fiskeri, så er der trods alt områder af landet hvor indbyggerne som følge af Fiskeriloven fra 2012 er afskåret fra at kunne deltage fuldt ud i fiskeriet hvilket vi anmoder landsstyret om at undersøge. Vi ynder at benytte os af udtrykket at være selv bærende eller selvforsynende har en høj prioritet, og dog mener vi fra Siumuts side, at der er mange der ellers ønsker at deltage i den selv bærende udvikling især indenfor fiskerisektoren ikke mindst i bygderne hvor der er mulighed for at fiske efter hellefisk og hvor man i meget højere udstrækning kan skabe de perfekte rammer men at det går alt for langsomt, og det bør der gøres noget ved.

Der bliver stadig flere og flere steder hvor torsken nu er kommet, og hvis torsken skal være til nytte for samfundet så skal kvoterne øges idet det vil gavne økonomien, hjælpe fiskerne og afhjælpe ledigheden, hvilket er Siumuts overbevisning.

Omkring et eventuelt samarbejde omkring pålæggelse af afgifter til fiskeriet i forbindelse med finansloven omkring torsk, stenbidere m.m., synes de overvejelser der gøres at være mangelfulde idet der er ukendte faktorer i forbindelse med de afledte indtægter som man ikke bare kan gætte sig til, idet der ikke er foretaget egentlige undersøgelser og vi derfor ved for lidt, derfor mener vi fra Siumuts side at det afsnit i finansloven, der handler herom må tages af, indtil eventuelle undersøgelser kan vise mere klare resultater omkring hvilke fiskearter, der rent forretningsmæssigt kan egne sig til at blive afgiftsbelagt, først da vil det være på sin plads at vi til den tid tager en mere velovervejede debat herom.

Makrel:

Kvoten for makrel blev ikke fisket op, og til trods herfor mener vi i Siumut at området kan udnyttes langt bedre ved en mere hensigtsmæssig organisering. Som eksempel kan vi nævne at godkendelsesprocedurerne i foråret gik alt for langsomt, når man tager hensyn til at fiskeriflåden der skal gå efter makrellen også skal have en vis foreberedelsestid, hvilket vi set i bakspejlet bør lære noget af, idet man må påregne, at en mere effektiv styring af procedurerne ville have medført at godkendelsesprocedurerne ville have startet tidligere og at man ville kunne have nået at opfiske kvoten, hvilket vi bør lære noget af det skete således at kvoterne kan tildeles i rette tid og forsøgsfiskeriet dermed får bedre vilkår at arbejde under.

Med hensyn til at revidere fiskeriloven sammen med de forbund der er i berøring med loven vil vi fra Siumut deltage i arbejdet, for at sikre at de der lever af fiskeriet får mest muligt ud af det..

Vi vil samtidig kritisere at hovedkonto 50.06.50. (fiskeriudviklingspulje) hvor der i 2015 ikke er afsat midler, mener vi i Siumut at der skal afsættes penge på kontoen, og vi kræver at det optages i finansloven.

Når talen kommer på fiskeri, er det ligeledes nødvendigt at komme ind på at det vil være nødvendigt at sikre sig at der bliver ansat grønlandske skibsofficerer i fiskeflåden og vi opfordrer derfor landsstyret til at benytte sig af grønlandske skibsofficerer og at der arbejdes konkret hermed i de kommende år.

Vi vil samtidig spørge i hvor høj grad man benytter sig af grønlandske skibsofficerer på fiskefartøjer og om der føres nogen form for kontrol hermed, idet vi fra Siumut mener at der i langt højere grad end i dag med stor fordel kan benyttes grønlandske uddannede skibsofficerer og at det er en problematik man med fordel kan arbejde henimod, og vil opfordre til at man i dette arbejde kan benytte sig af de grønlandske skibsofficers forening.

Erhverv, og her tænkes på fangererhvervet og hvordan fangsten af andre dyr eventuelt indvirker på hellefiskefiskeriet, idet Siumut opfordrer til at der forskes i antallet og forekomsten af narhvaler og en eventuel sammenhæng med forekomsten af hellefisk, idet det er almindelig kendt at narhvalerne lever af hellefisk, og at den naturlige balance i fødekæden kan forstyrres ved at der er for mange narhvaler der igen forstyrrer hellefiskefiskeriet. Ifølge fangernes traditionelle viden og know how kan det være nødvendigt at vurdere forekomsten af narhvaler med henblik på en vurdering af om man bør overveje at fange flere narhvaler i fremtiden.

Landbruget, tiltag til at viderudvikle landbruget og afsætte midler hertil har man hidtil anbefalet men der er ikke medtaget nogle bemærkninger herom i finansloven for 2015, og vi vil derfor fra Siumut gerne vide om landsstyret har nogle planer om at afsætte midler til dette område i fremtiden.

Bygge- og Anlægsområdet:

Når man ser på hele vort land er det tydeligt, at der er indregnet decentrale anlægsprojekter hvilket vi gerne vil udtrykke vores tilfredshed med, og dog er der i forbindelse med anlæg i byer og bygder så kan der stadig med fordel satses endnu mere decentralt, og i den forbindelse er det naturligt at spørge til den bygdekonference der var i foråret 2014, idet der er en del afledte opfølgningstiltag for eksempel kunne man spørge hvor de folk der skulle samarbejde om konkrete projekter er blevet af og hvilke afledte økonomiske konsekvenser man skal regne med i den forbindelse,

Ledighed:

Med hensyn til de tiltag der skal iværksættes for at bekæmpe ledigheden, så var emnet oppe på sidste års forårssamling, og med henblik på de tiltag der skal bekæmpe ledigheden finder Siumut det nødvendigt at disse tiltag konstant overvåges og løbende vurderes. Og derfor er det også nødvendigt at se på hvilke konkrete resultater der leder problematikken henimod et godt resultat vil være noget alle partier kan arbejde sammen om, hvilket Siumut ser som særdeles nødvendigt, vel vidende at det er et meget komplekst problem vi står overfor når vi vil have ledigheden nedbragt, hvilket kun kan ske ved at de berørte parter samarbejder herom, især kan vi ikke komme udenom at kommunerne skal være de nærmeste samarbejdspartnere, hvorfor vi vil opfordre landsstyret til at indgå i et så tæt samarbejde med kommunerne som overhovedet muligt.

Uddannelse:

Uddannelse er et vigtigt og uundværligt værktøj for fremtiden, og her har folkeskolen og de videregående uddannelser og deres rammer og betingelser stor betydning for den kvalitet de yder, og det er yderst vigtigt at vi følger med og yder de økonomiske midler der er nødvendige, og i denne forbindelse mener Siumut at det desuden er vigtigt, at der ikke spares på disse vigtige områder..

Som følge af at mange børn ikke får nok ud af folkeskolen og bare stopper bliver piareersarfiit benyttet som aldrig før, og i Siumut mener vi at det skyldes at alt for mange børn ikke får nok ud af deres folkeskolegang, og at det derfor vil være nødvendigt at satse på at brugen af piareersarfiit mindskes, hvilket kan ske ved at undersøge hvorfor så mange børn ikke får nok ud af deres

folkeskolegang, og en styrkelse af folkeskolen vil betyde at mange flere får mere ud af de videregående uddannelser og får lettere ved at blive optaget.

I Siumut ser vi det som vigtigt at de økonomiske tiltag prioriteres ud fra vores økonomiske formåen, og at vi bør indgå i et helt konkret samarbejde med kommunerne i denne forbindelse, hvilket vi opfordrer landsstyret til at følge op på.

Miljøet omkring skolen og undervisningen skal være godt og der skal være gode rammer, hvilket efter Siumuts overbevisning fremmer gode resultater.

Turisme:

Indenfor turismen har man tydeligt mærket at antallet af krydstogtskibe er faldet drastisk og man kan i den forbindelse se på finansloven, at landsstyret har konkrete tiltag i gang i forbindelse hermed, blandt andet ved at sænke afgiften på hovedkonto: 24.11.13 (havneafgift), hvilket vi fra Siumuts side skal udtrykke vores tilfredshed med, idet vi dermed håber at kunne matche de lande vi i øvrigt sammenligner os med indenfor turismeindustrien og at det vil få en positiv afsmittende effekt til gavn for turismen, og at vi dermed vil se flere krydstogtskibe anløbe grønlandske havne.

Endvidere vil vi med tankerne henledt på Visit Greenlands servicering af turismeområdet fra Siumut fremføre, at landsstyret bør begynde at overveje at det er på tide at Visit Greenland bør placeres det sted der har flest turister, for eks. Er det nok på tide at overveje en placering i Ilulissat, og vi opfordrer landsstyret til hurtigst muligt at gøre noget ved denne sag.

Turismen er placeret som et af de vigtige områder med potentiale indenfor økonomi og det bør udnyttes, og det er ikke kun økonomien og indtjeningen der er det vigtigste, idet en forudsætning for at tjene penge på turismen, at man hele tiden følger med i resten af verden. Det er under alle omstændigheder vigtigt at følge med i det der sker rundt i verden og i vores land.

Aldersrentemodtagere:

I et lidt længere fremtidsperspektiv vil det være nødvendigt at reorganisere aldersrentemodtagernes forhold hvilket er Siumuts ønske.

At modtage aldersrente er en rettighed som alle har, men når de ældre har haft lidt arbejde ved siden af og dermed har haft lidt ekstraindtægter, går det udover aldernteydelsen der falder, og det bør derfor undersøges hvorvidt de ældres ret til at kunne arbejde i større eller mindre grad ikke kan sættes op, og det er på tide at handle med hensyn til aldersrentemodtagere

Samtidig er der behov for en socialreform og en skattereform og selvom det er en udfordring at starte et sådant arbejde op, mener Siumut det er yderst vigtigt og ønskeligt, at de forskellige partier kan samarbejde omkring disse reformer, idet hele taget at der skabes en fælles forståelse for vigtigheden af at arbejdet må igangsættes, og vi selv fra Siumut kan kun udtrykke at vi er klar til et samarbejde.

Siumut mener at en socialreform er så stor en opgave i sig selv, at opgaven kun kan løftes på tvær af partierne og snarest bør starte op.

At få skabt stærke familier i et tæt samarbejde med kommunerne ligger tæt for og der bør dæmnes op for at dette nødvendige arbejde kan gå i gang. Der anbringes alt for mange børn udenfor hjemmet.

Minedrift:

I Siumut mærker vi tydeligt at minedrift tiltag er gået mere eller mindre i stå, og i stedet for bare selv at gå i stå, bør de forskellige tiltag og arbejdsopgaver fortsætte hvilket vi føler er vigtigt i Siumut. De tiltag der allerede eksisterer indenfor minedrift skal fortsat reklameres, hvilket er Siumuts opfordring til landsstyret.

Mens vi nu snakker om minedrift så er vi meget interesserede i at få mere at vide om Aluminiums projektet og Alcoas smelteværks projekt og vi kan kun inderligt opfordre til at der sættes fuldskrue på denne arbejdsopgave hvilket vi hermed har opfordret landsstyret til at gøre noget ved.

Elforsyning:

De ikke forurenende energiformer der kører bør fortsætte ud i fremtiden, de mindre bysamfund kan etableres med mindre vandkraftanlæg og vi opfordrer landsstyret til at fortsætte denne udvikling, således har der tidligere været foretaget forundersøgelser i Qasigiannuguit og Aasiaat og tiden er kommet til at tage stilling til projekterne, således at de kan fortsætte og indgå i Landstingets planer, hvilket i så fald er Landsstyrets ansvar at påtage sig det videre arbejde, hvilket vi fra Siumut opfordrer til, idet vi anser det for bydende nødvendigt at fortsætte energi udviklingen der er baseret på vandkraft.

Forskellige bemærkninger til Finansloven:

På grund af den pressede tidsmæssige korte frist vil der være mange ting i finansloven som ville have haft en tiltrængt gennemgang, dog skal Siumut kritisere følgende; hovedkonto: 27.01.07 (ICC) Landsstyret har til finanslovsforslaget indstillet, at beløbet i 2015 nedsættes med 1-mio kr- i forhold til i år hvorimod det foreslås at udgiftsniveauet fortsætter uændret ligesom i år og at man tænker sagen godt igennem idet vort land har stor udenrigspolitisk glæde af ICC's arbejde på vegne af vort land hvilket Siumut anser for vigtigt, og at man i stedet gradvist nedsætter tilskuddet ved konkrete besparelsesforslag hvilket hermed kort foreslås, hvorfor det foreslås at beløbet fortsætter uændret lige som i år.

På hovedkonto: 87.11.09 udvidelse af lufthavnene (anlægsmidler) Siumut anser det for vigtigt at sagen på slutstadiet skal undersøges, og kan mærke at kommune Kujalleq bakker op om en lufthavn i Qaqortoq, og idet sagen er i sin afsluttende fase og de endelige data endnu ikke er fremkommet skal Siumut opfordre til at Landsstyret undersøger alternative finansieringsmuligheder udenfor landet, således at der åbnes op for at de afsatte midler på finansloven kan benyttes til andre formål. De er dog vigtigt at have de afsluttende oplysninger og data så projektet ikke forsinkes unødvendigt således at der kan skaffes alternativ finansiering af projektet og at man på dette grundlag kan begynde at arbejde med muligheden for kortere landingsbaner, hvilket skal ses og samordnes i en regional og national plan.

Samtidig skal vi spørge hvorfor der i forbindelse med finanslovsforslagets tekst omkring Tasiilaq og Iddoqqortoormits lufthavne ikke er medtaget nogen bemærkninger, ligeledes ønskes der mere bevågenhed omkring en forlængelse af lufthavnen i Ilulissat som kommunalbestyrelsen selv har

arbejdet på, idet det bemærkes at der via andre samarbejdspartnere allerede er fundet alternative finansieringskilder til en forlængelse af lufthavnen i Ilulissat der derfor ikke behøves at forsinkes og kan projekteres ved et samarbejde med kommunalbestyrelsen.

Sundhedsområdet:

Indenfor sundhedsvæsenet mener Siumut at det vil være nødvendigt at forbedre forholdene for de patienter, der enten skal i behandling eller har været i en eller anden form for behandling og må rejse igennem Kangerlussuaq, idet det i dag er således at mange patienter sidder sammen med almindelige rejsende i ventesalene uden nogen form for særlig opmærksomhed og ligeledes mangler der i højeste grad henvendelsesmuligheder ved ankomst til lufthavnen mener Siumut.

Da bygder og yderdistrikter i foråret afholdt deres konference i Kangerlussuaq påpegede bygderepræsentanter fra bygderrådene ligeledes problematikken hvorfor sundhedsvæsenet gør noget alvorligt for at rette op på herpå, hvilket vi kræver fra Siumut.

Fritid og idræt:

På forårssamlignen blev det besluttet at der skal opstartes projekter med kunstige fodboldgræsbaner, og da dette arbejde skal fortsætte mener Siumut at der skal der tages højde herfor i finansloven og overslagsårene, hvilket ikke ses medtaget i finansloven. Siumut kræver at der i finansloven tages højde for at arbejdet med kunstige græsbaner fortsætter således at det indledende arbejde kan fortsætte, idet det er særdeles vigtigt at dette arbejde munder ud i konkrete planer.

Udbedring af lokale havneanlæg:

Da der er flere steder i vort land hvor havneanlæggene trænger til reovering vil vi fra Siumut gerne vide hvilke prioriteringer der forefindes for at komme dette problem til livs idet flere byer og bygder aktuelt har et påtrængende problem der skal løses omkring deres havneanlæg, hvorfor det er tvungende nødvendigt at der foretages en prioriteret planlægning der kan danne grundlag for hvordan denne nødvendige reovering skal foretages og finansieres.

Siumut har mange vigtige sager omkring førstebehandlingen af finansloven, og vi har ikke mulighed for at komme nærmere ind på alle disse sager her fra talerstolen, idet taletiden er begrænset hvorfor vi nøjes med fremlæggelsen af de forannævnte bemærkninger til finanslovsforslaget og kun nævne at vi glæder os til at samarbejde med de andre partier omkring finanslovsarbejdet.

Siumut kan godkende finansloven med underskud idet finansloven kan ses som en opstart til en målrettet reform af mange områder.

Til slut skal vi fra Siumut præcisere vigtigheden af at de anlægsopgaver der er medtaget i finansloven for 2015 ikke skæres ned og at vi med disse bemærkninger inden andenbehandlingen af henstiller til at økonomi- og skatteudvalget arbejder videre med finansloven og håber at der vil være et godt samarbejde herom.

Jens Immanuelson, Siumut